EESTI PÄEVA-LEHT

ESTNISKA DAGBLADET

12. aastakäik
Toimetaja Juhan Kokla
Vastutav väljaandja (ansv. utg.) Hans Schöler

Peatoimetus ja talitus:
EESTI MAJAS, Stockholmis, sissekäik, Kocksgränd 3
Aadress: Box 16320
103 26 Stockholm 16
Telefon: 21 84 46

Toimetus Eskilstunas:
Toimetaja Jüri Aus
Aadr.: Eesti Päevaleht, Box 120, 631 02 Eskilstuna. Tel.: 016/14 77 72
Tellimispostgiro nr. 29650

Tellimishinnad:
Aasta ..... kr. 147:–
Termin (4 kuud) ..... kr. 52:–
Kuu ..... kr. 15:–

Kuulutusehind 75 öörs mm.
Arikuulutused 1 kroon mm.
Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB
Eskilstuna 1970

Balti rahvad hävimisohus
Paneel-analüüs Torontos

Asja tõlme "Vaba Eestlase" järgi Torontos Läti pidustuste raamides toimunud Balti probleemide arutelu kahe referandi kokkuvõtted, mis käsitasid majandusliku (prof. G. Kenins-Ring) ja poliitilise (prof. R.Tasgepera) olukorda Eestis, Lätis ja Leedus. Alijärgnevas anname kokkuvõtliku ülevaate prof. Arvids Ziedonise referandist Balti riikide kultuurilistest probleemidest ning pundutanse ühildalt ka prof. O. Träissi juhtimisel toimunud sümposioni, kus käsitleti Balti riikide tulevikuvõljavaateid 1970-ndatel aastatel.

Prof. A. Ziedonis tõi rikkalikke näiteid Balti riikide praegusest kirjandusest ja selgitas, milliste probleemidega seal tegeletakse. Kirjanduses kajastuvad varjatud kujul mõtted sotsialistlku rezhiimi vastu, samuti käsitatakse seal enesevõiljenduse vabaduse probleemi, üksikisiku ja ühiskonna vahekordi, bürokratiat, elamispinda, ülemäärast alkoholi tarvitamist ja noorsoo kuriterevust, venestamist, tõsiturse ülesehitamise ja maaelu probleeme, sõda ja usulisi küsimusi.

Referendi arvates on Eestis kõrgel järjel huule ja eriti näitekirjandus, Lätis luule, mis on ületanud viimasel ajal eesti luule, ning Leedus proosakirjandus.

Kõneleja toonitas poeetide erilist tähtsust rahvusliku omapära säilitamisel ja tõstis eeile, et novellikirjanduse alal on Balti riigid juhtival kohal kogu N. Liidus.

Pärast ettekandeid toimus paneeldiskussioon balti rahvaste koostöö organiseerimiseks paguluses. Selle diskussiooni juhatas sisse E. Karuks ning juhatajaks oli prof. E. Kenins-King. Esinigsete andmete kohaselt kavatseti selle diskussiooni raamides käsitada ka Balti keskkooli asutamise küsimust, kuid selle juures pikemalt ei peatatud ning see jäi peamiselt hüpoteetiliseks probleemiks.

Koostöö viljelemise raamides toodi eriti esile BATUN'i ja Association for the Advancement of Baltic Studies (A.A.B.S.) organisatsiooni.

Eestlastest võtsid diskussioonist osa prof. O. Träss, E. Karuks, dr. Valdsaar, Aino Soots ja H. Sillaste.

Arutluse raamides kujunes eriti huvipakkuvaks paneel-diskussioon, kus analüüsiti olukorra arengu võimalusi Balti riikides 1970-ndate aastate kestel. Diskussiooni juhatas professor O. Träss ning sellest võtsid osa prof. R. Tasgepera ning lätlastest prof. G. Kenins-Ring, prof. A. Ziedonis, prof. Vaira Freibergs (professor psühholoogias Montreali ülikoolis) ja Rasma Karklins, kes oli üks Läti Noorsoo Maailmakonverentsi organiseerijaid Berliinis.

Prof. R. Tasgepera käsitas oma sõnavõtus N. Liidu tulevikuprobleeme üldiselt ja Balti riikide probleeme eraldi. Ta leidis, et N. Liit jääb 1970-ndate aastate kestel kahe suurjõu sõlmes.

Järg. lhk. 2.

Briti finantsminister suri

LONDON — Peaminister Heathi kuuvanune konservatiivne inglise valitsus sõitus peale kõlmasoleva sadamastreigi veel ühe probleemi ette seoses finantsminister Ian MacLeodi ootamatu surmaga.

Teda tabas südameatakk tema ametikorteris Downing Streetil ja ka perekonnas parajasti külasviibiv arst ei suutnud finantsministri elu päästa. Londonis märgitakse, et Mac Leodile on raske leida võrdset asendajat, kuna ta oli üks Inglismaa osavamaid finantseksperte.

Evelyn Koop

Kalev-Estinne KUUBASSE

TORONTO — Erakordset tähelepanu Kalev-Estienne'i naisvõimlejaile pühendas juuli algul Kanada suurim ajaleht "Toronto Daily Star", kus esilehekiljel pikuti kogu külje ulatuses kolmel veerul oli toodud värviline ja kunstipärase kompositsioonina foto seitsmest naisvõimlejast, kes esindasid Osaka maailmanäituselt Kanadat ja Eestit.

Samas ilmunud kirjutuses ja intervjuus rühma juhi Evelyn Koopiga rõhutatakse erilisclt, et tegemist on eestlannadega ja esiküljel üle kuue veeru on pealkiri: "A Toronto team's fantastic gymnastics".

Artiklis lisatakse, et rühm valmistub moodsa võimlemise maailmameistrivõistluseks, mis toimuvad detsembris Kuubas. Samuti on neil eite rühmad küllasõit Argentinasse ecloleval kevadel, esinemine USA televisioonis, Johnny Carson Shows ja lähemas kavas demonstratsioon Greenwoodi staadionil 25. juulil. Umbes 100 naist Torontos tegelevad praegu moodsa naisvõimlemisega Kalev-Estienne'i instruktorite juhtimisel, märgitakse kirjutuses.

● **Riikliik aeronautika ja maailmaruumi asutis avaldas andmed "taevaloboratooriumi" kohta, mis paigutatakse maakera orbiiti arvatavasti juba 1872.a. ja võimaldab kuude või kogunu aastate pikkuseid maailmaruumilende.**

Etnilise mosaiigi paviljon Montreali suurnäituisel, mis Expol 67 oli Jaapani paviljoniks ja pälvis oma erilise arhitektuuriga suurt tähelepanu. Expo 67 jatkab nüüd tegevust "Man and His World" nimetuse all. Mainitud paviljon on nüüd etniliste rahvusgruppide erinäituste jaoks. Eestlaste erinäitus toimub 16. — 19. augustini. Selleks on Marino Attil valmimud huvitav põhikavand, mis tõstab Eesti Vabariigi kontuurid, rahvusvärvid, riigijuhid ja ajaloo lühida kronoloogilise kirjelduse silmapaistvalt esile.

Atlandi-Läänemere heeringate suur osatähtsus läbi sajandite

Põhja-Euroopa ranniku inimeste elus etendab heeringapüük juba sajandeid tähtsat osa. Isegi ei teata, millal inimene seda kala püüdma hakkas. Ei see päris ammu võis olla, seda tunnistab Bornholmi asurelt rauaaja asula kultuurkihist leitud heeringa lõusnlund. Kui lähtume tänapäeva oludest, siis tõdeme, et heeringa tähtsus ei ole vähenenud, vaid ta on muutunud maailma kõige tähtsamaks tööndusklaaks.

Väljapüügi poolest on heeringas maailma ulatuses kalalõikide seas teisel kohal ja jääb märgatavalt maha peruu anshoovisest, mida 1965. aastal püüti 7 681 000 tonni. Tänu selle kalaliigi suurele väljapüügile on Peruu maailma kalatoodangus esikohal. Kuid arvestada tuleb, et peruu anshoovisest läheb ainult murdosa toiduks, ülejäänust tehakse kalajahu.

Heeringaga on aga olukord vastupidine, sest soolaheeringas on juba ammustest aegadest muutunud stabiilselt nõutavaks traditsioonilisels toidukalaks.

Heeringas on väga laia levilaga ja kohanenud erakordselt mitmekesistes tingimustes. Põhiliselt jagatakse heeringas kolmeks alamliigikas: atlandi heeringas, Valkse ookeani heeringas ja Läänemeri. Lisaks (ja küllgi alamliikide osas) esinevad kevad- ja sügiskudu-heeringad. Kuid on olemas ka taivel ja suvel kudevad rassid.

Põhiliseks alamliigiks on atlandi heeringas. See on suure selgroolülide ARVUGA (keskmiselt 58) merebeeringas, kelle olulisemad populatsioonid koevad kõrge soolsusega vees.

Atlandi heeringa peamised koelmud asuvad Atlandi ookeani põhjapoolses osas ning Euroopa ja Ameerika rannikuvetes. Tema tähtsamate rühmituste (ookeaniheeringa) elus on oluline osa kaugeil rännetel suhtelisel soojades hoovustes.

Lalldase levikuala eri osades moodustab nimetatud alamliik lokaalseid vorme, mis erinevad üksteisest morfoloogiliste (selgroolülide ja kilusoomuste arv, keha proportsioonid) ning bioloogiliste tunnuste, eriti aga kudemisaja ja -koha poolest.

Atlandi ookeani Euroopa osas on selle alamliigi rühmitustest tähtsamad: atlandi-skandinaavia kevadkuduheeringad (sia kuuluvad Islandi, Fääri saarte, Norra nje. heeringad), taivel kudevad Shoti heeringad, Iiri mere lõunaosa heeringad, La-Manche heeringad, Põhjamere sügiskuduheeringad ja Taani väinade heeringad.

Valkse ookeani heeringa tähtsamaks morfoloogiliseks erinevuseks

Järg. lhk. 2.

Vene laevad Kanada vetes

(VE) — OTTAWA — Kanada läänerannikul on viimasel ajal toimunud terve rida vahejuhtumeid vene kalalaevade ja Kanada kalapaatide vahel, mis on hõrjinud kanadlast.

Viimane vahejuhtum leidis aset alles nel päevil, mil üks vene suur kalalaev pidi Vancouveri saare läänerannikul otsa sõitma kolmele väikesele Kanada kalalaevale. Küsimus on nõivõrd tõsine, et selle võtab tähenõllisell N. Liidu juhtidega läbirääkimiisell N. Liidu juhtidega läbirääkimiisell peavakorda peaminister P. Kosnistel Trudeau, kui ta külastab Moskvat käesoleva aasta lõpul.

Eskilstuna-Kuriren

Neljapäeval, 23. juulil 1970
Upplaga C — Nr. 167 (3451)

Viru tänav Tallinnas vanasti ja tänapäeval

Viru tänav Tallinna südalinnas oli lähi ajaloo linna äritänav. Seda Pika ning Harju ja Suur- ning Väike-Karja tänavate kõrval. Omarikluse aastail asus nels tänavais enam kui veerand Tallinna kaubandusvõrgust. Oma ajaloolise näo kaotas Viru tänav aastal 1842, kui lammutati nn. Viru vallivärav (nimetati ka — Narva värav), ja aastal 1943, kui lammutati veel Viru värava torn selle varisemisohtlikkuse tõttu. Viru värava torn asus linnamüüri joonel.

Et muuta Viru tänav vastavaks ühe suurenevale liiklusele, pikendati tänavat otsesuunas. Töödega alustati 1888. aastal. Viru värava esise sõa korrastamine jatkus 1899. aastani.Ka rajati siis Viru mäe haljasala ja trepistik.

Esimesed Viru värava tornid olid neljatahulised. Aastal 1454 teostati ka selle värava rekonstrueerimine. Seilest ajast peale koosnes selvärav kitsast koonest, mille ümmarguseid kiljetornid säilivad ikka veel. Peatorni ümberehitamisel varustati see kahe ree ümmarguste laskravadega, mis olid mõeldud kahureile.

Viru värava eestikeelne nimetus on kahtlemata vanim ja tuleneb vanast eestlaste asulast väljunud maanteest, mis viis Virusse. Võõrkeelseis tirkuis esineb Viru värav hoopis Sõviväravana (saksa keeles: Lehmporte). Et Viru värav peeti Tallinna lähtsatmaks väravaks, siis anti Viru värava tornile (1375. a. tornipealikute nimestiku andmeil) kolm (tavalise ühe ehk kahe asemel) katapuiti ehk heitemasinat.

Viru tänav oli Tallinnas ka esimene tänav, mis sai parkettkividest tänavakatte. See toimus aastal 1886. Varem omas ka Viru tänav munakivisillutise. Parkettkivid toodi Soomest ja need võeti kasutusele miira vähendamise otstarbel.

Vanast Viru tänavast säilivad keks 15. sajandist pärinevat eelvõrave kiljotorni. Meie keelepruuk säilahki meile selle ehitise nõiid Viru värava. Viru tänav ise lähtub nn. Va-

Järg. lhk. 2.

Tallinn. Vaade Virutõravale 1967.

P.-Ameerika Eesti Päevad korraldamisel

Torontos toimus neil päevil Rahvusliku Valitsuseluse Nõukogu ja Eesti Liidu Kanadas juhatuste kokkukutsutusel eesti organisatsioonide esindajate koosolek V Põhja-Ameerika Päevade korraldamise algatamiseks.

Kokku oli tulnud 22-e organisatsiooni esindajad, kes lähemalt arutasid mitmesuguseid küsimusi ühenduses järgmise Eesti Päevadega. Asuti seisukohale, et need tulevad korraldada senistest laiemas ulatuses. Ajaliselt on järgmised Eesti Päevad esilgselt kavandatud maikuu lõpul ja 1972. kuid kõneall on olnud ka mõni muu aeg.

Mainitud koosolekul pandi alus V Põhja-Ameerika Eesti Päevi korraldavale organisatsioonile: moodustati Eesti Päevade Ajutine Peakomitee, kelle esmaseks ülesandeks on E. P. organisatsiooni kujundamine. Ajutise Peakomitee esimeheks valiti Robert Kreenz, kes oli Torontos korraldatud I Eesti Päevade esimees.

Ajutine Komitee on pöördunud ka teiste mandritel asuvate eesti organisatsioonide poole, soovides teada omada vastava asukohamaa eestlaste soovidest P. -Ameerika Eesti Päevade suhtes. Rootsis on selleks võetud kontakt Esindusega.

Soome kindral asendab Bulli

NEW YORK — Soome kindralmajor Ensio Siilasvuo määrati UNO poolt Lähis-Ida vaherahu valvekomisjoni ülemjuhatajaks. Ta asendab norra kindralleitnant Odd Bulli, kes omal soovil lahkus teenistusest.

UNO peakorteris teatatakse, et kindral Bull esitas oma lahkumisplatve juba ühe aasta eest. Seega on teementeeritud kuulduvi, millede kohaselt norra kindral cotamsiult satus vastollu UNO-ga. Kindral Siilasvuo on Lähis-Idas tegutsenud kindral Odd Bulli asendajana juba mitu aastat.

Kanada senaator kõneles küüditamisest Baltikumis

(VE) — OTTAWA — Kanada senaator Andrew Thompson esines 22. juunil Kanada senatis kõnega, milles ta pundutas Balti riikide probleemi ning tõi eriti reljeefselt esile Balti riikides toimunud massküütamised.

Adnrew Thompson, kes on teatavasti abiellus Torontos elava endise Eesti Riigivolikogu liikme R. Rüütiga tõttega, mainis senaatoritele, et balti rahvad meenutasid äeja suurt küüditamist, mille ohvriks langes Eestis 32.541 meest ja 6 420 naist. Lätis 23.116 meest ja 7.218 naist ja Leedus 16.633 meest ja 13.852 naist.

Nad deporteeriti loomavagunites N. Liidu poolt põhjusel, et nad tahtsid säilitada oma rahvaste iseseisvusi ja vabadusi.

Kes nad olid? Nad olid sõnasõnaised inimesed, kes istuvad siin senatis — professorid, advokaadid ja valdkudest probleemidest huvitatud isikud, keda õõnel äratati äkilise koputsega üksele ja kes viidi loomavagunitesse. Nende kannatused loore ja brutaalse küütumise tulemusena olid suured.

Ka nõukogliud ja armastusväärsed inimesed. Ka nemad uurisid aegu mõtiegi senati reformeerimise võimalusi. Eesti presidendi K. Pätsil olid mõtmesugused ideed parlamendi reformeerimiseks. Ta uskus parlamentaarsesse riigikorda. Need väikesed rahvad rakendasid arglaabi kindlustuse ja ühistegevuse.

Kuid N. Liit tahtis seda pürkonda ja hiljem koos sellega ka miljoneid inimesi, kansa arvutud ka 116 miljonit inimest Ida-Euroopast, siis valluutas ta need maad.

Mõõdunud nädalal kohtusid balti rahvad oma kohustuste tõttu, kuigi need sõnumused kõsuvad taas lähti nende hasvad.

Üks neist kohustustest oli oma rahvuskaaslaste vastu, kuna nende kannatuste meenutamine hoiab üleval lootuse leegi, et balti rahvad saavad kunagi taas vabaks. Teiseks kohtusid nad selles lootuses, et kaneda rahvas ei lasska end uinutada, vaid olekx valvel nende ohtude eest, mis ähvardavad ta demokraatlikku korda.

Kuigi ajakirjanduses ei mainitud seda sõnumust, olen ma siiski kindel, et sõnses senatis, mis on tundeline vähemusgrupide suhtes kogu Kanadas ja kuhu ulatuvad tugevad juures uusi rahvaste vabadusesse, lõgupeetud senatorid soovisid kuulda selliest balti rahvaste saatusest.

New Yorgi skautlipkonna "Viking" orkester. Vasakult: orkestri juht Johannes Naks, Peeter Hendrikson, Jaan Loorents (taga trummiga), Toomas Kilm, Eva'd Ankro, Rita Ihsson (klaveri juures), Karl Tammar, Toomas Pajusi, Jaak Raudsepp, Mario Türi, Peeter Villoman (taga pooleldi varjatult). Orkester tegi oma esimese tuleproovi k.e. vabaduspäeva aktusel.

EPL 23. juulil 1970

Muutumatud sihid

Inglise nimekas õpetlane ja sõjateteõude uurija, poliitiline tegelane professor Leonard Schapiro näeb kogemuste kohaselt eldab Sovjeti kogemuste kohaselt eeldab Sovjeti poliitiline süsteem suurenas voi vähemas ulatuses "ühe mehe domineerimist". Nimimetatud "kollektiivne juhtimine" on ajutine ja teenib ainult ülemineku ühemehe valitsemise juurde. Seoparas on ka Sovjeti välispoliitika oma pohjoonetes jäänud üldiselt muutmatuks, hoolimata suurtest lahkumineketest juhtivate meeste eseduses — Lenin, Stalin, Hrushtshov, Brezhnev. Oluliselt on tegemist kahe pohjoonega.

Esiteks, Sovjeti poliitika on pidevalt dünaamiline. Ta ei taotle kokkulepet, jõudude tasakaalu voi rahu ja kollektiivset julgeolekut; tema lõppeesmärgiks on "voit".mis tähendab kommunistlikku valitsemist ülemaailmses ulatuses. Kui eharaealsena too eesmärk voib paista, oneti on ta Leninist alates kõigi sovjeti juhtide paihe tuuhtmud kui ideologeline teoksipidamine. Teiseks pohjooneks Sovjeti poliitikas on erakordselt suure tähelepanu pühendamine eeskätt oma "territooriumi kaitsele". Vastavalt sellele on Moskva oma mõõpiirkonda hiitnud naabermaid, kohtineerides jõudu ja poliitilist ümberpaiskamist. Sovjeti sõjakohast on tolle "territoriaalse julgeoleku" ersimisele Euroopas raske näha mõni longlist puri peale Atlandi ookeani.

Sovjeti ekspansioonl jatkamisele mõtmesguiste võtetega pandi pärt 1948, kui USA taas Euroopa laval tõles astus ja Nato ellu kutsuti. Sõjavõielust kujunes Nato tõikeeks sovjeti edasitungile poliitilisel suurendas ta mõnel mõõral kõigi kommunismivastaste joudude kiitsust Lääne-Euroopas ja teatud ulatuses sovjetivastaste joudude oma idablokis eneses. Järelkiilt on N. Liidu peamiseks eesmärgiks Nato nõrgendamine kõigi võimalike abinõudega. Kordamiiek oleks suurim, kui ennestuks USA-d Natost väljas hoijuda. Esialgu aga terdtaks N. Liit sedagi, kui USA oma jõudusid Nato koosseisu vähendab. Moskva arvates võib see tõbendada algust arengule, kus sovjeti joud võivad hakata voolama piirkondadesse, mis on praegu neile sõlestud.

Schapiro hoiatab lõhtsi lootusi omada ees mida mitmel pool lõõnemaailmas hellitatakse. Uheks on arvamine, et monesugune "pingelangus" suhetes N. Liiduga voiks reaalne olla. Schapiro tõendab, et tegemat on ainult illusioonlaganis lähtub eeskätkst usust, nagu voiks N. Liit teatud tingimustes loobuda oma lõppsihist ja dünaamilisest vaispoliitikast. Teiseks illusioonika on lootus, et kartus Puna-Hina ees nõkleoarvõimuna peaks N.Liidu samuma toelisele rahupidamiselle Ühendriikidega. Tõstlasi, et N. Liit pole kasutanud kombinatsioniti hina automaatsustuste kõrvaldamiseks Sõnkangas, näitab igatahes, et asjaga pole kiiret ja N. Liit voib oodata Lõpuks peab Schapiro illusioonika ka arvamist, nagu oleks Sovjeti ähvardust vähendanud rahuvõõrelise kommunistiliku liikumise lõhenemine. Too lõhenemine on muudgi Läänele suureks soodustuseks, kuid seda et maksa ülemhinnata. Lõppudelõpuks on iga kommunistlik partei ikkagi vähemalt ühtenem N. Liiduga võitlusest USA vastu. Ja teiseks, iga kommunistliku partei tegevusest on N. Liidul rõhkem kasu kui kahju ka siis, kui võõl ei kuulata sovjeti käsku, nagu näeks Kuuba, Vietnam ja Itaalia.

Kiesoleevat on toodud kokkuvõtlikult oluliseim osa professor Schapiro sõnastusest Nagu selleet nähtub, liikluab ta ümber laiat levinemud arvamise, nagu oleks N.Liit tõepoolest huvitatud status quo säilitamisest Euroopas. Vastupidi, ve ne kommunistiliku ekspansioonl sihtides pole midagi muutunud ja seeparast on ka ähvardus Euroopa vabaksjaamul osale aktuaalne. Sõõvmotlemine voim olukorda alamult rõõsendada, mängides sovjetkaardile. Oltu ära hoida saab ainult Nato säilitamisega, sest üksnes reaalne jõud suudab Kremli saamahmu taltsutada.

A.K.

Aga võta näpust — õiget juhti ei ole...

Seesinane lugu ilmus "Rahva Hääles" 10. juulil — signatuur Uku Haruka üks "Kommentaare". Mitmeti huvitav. Näide sellest, et "lasksid minna, nii kuidas tiks", kui kasutada veste autori sõnu.

Teene teile soome sauna!" ütlesid ilemused.

Vot kohe soome sauna meile!" imestasid tõõmehed.

Aga imetamisegs ei antud pikalt mõtlt, sest juba lõhuti vana, tellisehane ajast jäänud saun maha.

Noh, olgu nuu ehitamisega kuidag ra, kuid rõõkesaunade püstitamine läheb meil lihedalt. Ma ei ole kuulnud, et mõni soome, rootsi voi türgi saun oleks jäänud ehitamata tööjõuhõõpuse, materjalipuuduse voi finantseerimisraskuste pärast. Nad kerkivad kiiresti ja saavad vahmis ilma taganttõõukamiseta, ajalehekriitikast rõõkimata. — nende vajalikkus on nõõi kõigile selge...

Sellepärast olin tõsiselt üllatunud, kui kuulsin, et Kingissepa Kommunaalettevõtete Kombinaadi saun ei ole ikka veel valmis ning asfaldiõõsi ja kivitõõstuse täõõstel pole mõõdunud siõõsest saadik end kuskil pesta.

Aga pesemata asfaldiõõtõõne on kõju minnes paras lapsi hirmutama! Nii asfaldõõnaa kui ka kivitõõstus, mõõe, suuvad tõkk maad linnast väljas ja linna saungi tõõtab Kingissepas ainult kolm päeva nõõdalas.

Siiski, kui päris tõõne olla: uus saun on peaaegu valmis. Korrati kud et mitte öelda solõõsed) tõõmid, saunahi olemas...

Arutasime kombinaadi direktori Veli Asrmaga, mis sellest "päris valmis" siis puudu jääb.

"Torutõõd oleks vaja veidi teha. Kuid meil on üksainiõõ torulukksepp ja tal on ka mujal tõõd."

Noh, olekski päris priiskamine, kui nii väikese "objekti" peal pidada eraldi torulukksepna.

Mis siis veel?

"Otsime pottseppa, kes kerisahju paika paneks."

Hea küll, aga ahi saadi kombinaadilt "Saare" juba kevadel kätte.

Niisiis, mis veel?

"Selgus, et uus veepanek tuleb panna... Kuid — eks ta ole kõik organiseerimise viga! Tõõmehi meil ju tegelikult on ja nende poolest oleks võõmud saunu juba tahvel valmis ehitada. Aga vast — õiget juhti ei ole! Sõgisel ajasid peainsener ja vaneminsener peale: Teeme soome sauna!", hõijem aga lasksid minna, nii kuidas läks..." Sellest jutust saan ma aru nõnda, et on olemas mingi range eeskiri, mis direktoril endal ei luba saunade ehitamise vahele segada.)

Ent kuskil peab veel viga peitma! Kas mitte sauna asupaik ei valitud valesti? Seni kuni soome sauna ehitati kaunu looduse rüppe, kuhu need ka tõesti hästi sobivad, läks asi lõma raskustele. Nüüd proovitki teha iiks saun asfaldipärgi juurde. Tõõdagi, kõik kohti see on — võõrad kohe kõnnaga ei meelita! Ja näete, asi läheb kuidagi ei edene...

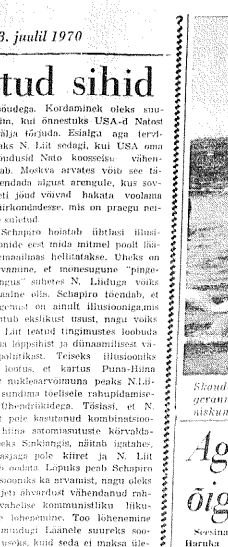

Skandinaavlaste "Vana Mats" alias Elmar Ojaste õpetab "Valgerooma" tarikodu kasvandikule Susanne Anderssonile ujuiskunsti esimesi "nõkse". (EPL-foto — O. Kopler)

Viru tänav Tallinnas

Algus lk. 1

naturu kaelast (endiselt Tallinna turuväljakult).

Viru tänavas nr. 24 asub praegu hotell "Europa" (52 kohta), samas ka restoran "Europa". Kehvikusit asub Viru tänavas nr. 16) "Lemmik", Liiaks asub Viru veel (majas nr. 10- kino "Pioneer", kus linnstatakse ainult teaduslikke, dokumentaal- ja kroonikafilme.

Lõma ettevõõtleist asuvad Viru tänavas Tallinna Lõna Tõnsavavõõrus tõse Elektrivõrgud (amajs nr. 22), Tallinna Tõõstuskaubastu Klubi, Tallinna Vabatahtlku Tuletõrje Ühingu punaamurk (vana-Viru 14) ja individuaalõõmblõse vabrik "Lembitu" kontor (Viru 11). Viru tõnavas 22 asub teenindusõõmbinaadi "Kiir" kontor.

Naiste ja meeste ülerõõed, naiste kasukad ja kõõdid, laste rõõvastõõsemed ja võõrmõõded on mõõdu gil Viru tän. 11. Sõõmkõõsemeste kudumine (aparaatide) toimub Viru tän. 16. Nahkpudukaupade valmistamine ja parandamine toimub Viru tän. 20. Fotoatelljeed asuvad Viru tän. 7 ja Viru tän. 8 ning Viru värava tornis.

Meeste juuksurid asuvad Viru tän. 9 ja 21, naiste juuksur Viru tän. 21. Ka on viimases võõmalik manikiüür. Toiduainete kauplustest asub Viru tänavas (nr. 23) ainult "Viruväravn" nime kander kauplus. Kauplus "Laste Maailm" valmistrilte seltsioon asub Viru tän. 1. Eelkooliealiste laste jalatsid on müüdil kaupluses "Noorus" (Viru 24). Kooliealiste laste jalatsid kaupluses nr. 97 (Viru 14), laste trikookõõbad ja pesu Viru tän. 16, mänguasjad Viru tän. 12 ja koolitarbed kaupluses "Kooliitarve" (Viru tän. 8), mõõa ka sõõus selle ala kauplus.

Kangaskaubad on müüdil kaupluses "Progress" (Viru tän. 4) ja kaupluses nr. 94 (Viru 23), meeste valmisriided kaupluses "Riietur" (Viru 22) ja naiste kleidid kaupluses "Siluett" (Viru 7). Naiste jalatsid on müüdil kaupluses "Legante" (Viru tän. 1) ja meeste jalatsid kaupluses "Sõõid" (Viru tän. 5), sukad-sõõid kaupluses nr. 3 (Viru tän. 17), pudukõõbad kaupluses nr. 11 (Viru tän. 16), majapidamistarbed ja nõõd kaupluses nr. 74 (Viru tän. 2), suveniirid ja tarbekõõstisemed "Sõõngiõõ" Viru tän. 19 ning nõõsikarinõõd ja helipiandid kaupluses "Heli" (Viru tän. 3). Laaks asub Viru tän. 21 kosmeetikakauplus "Aroom". Viru tän. 1 asub toidubaar "Viru" ja Viru tän. 4 toidubaari "Central" diectsõõkla.

Ametiasutisist asub Vana-Viru tänavas (nr. 21) KP Tallinna linnakomitee ja Viru tänavas nr. 9 Eesti Autotransportõõ ja Maanteede Ministeerium. Ühe uue ehitusena esineb Viru tänavas administratiivhõõne (arhitekt V. Herkel), mille kohta ütelõõkse "Eesti arhitektuuri ajaloos", et selle hoone arhitektuurne lahendus on üldiselt elstarbeloõõme ja meeldiv, kuid suure tagasiõõste õõtu ei harmoneeru hoone hõõsti vanalinna tiheda hoonestusega. Endine Viru väljak kannab nüüd nimetust — Keskväljak.

— e i m.

Rootsis sünd. ülik. lõpetajad TORONTOS

Anu Liivandi, sündinud a. 1947 Nõõpingis, Rootsis, lõpetas ka. kevadel Toronto ülikooli B.A. kraadiga kunstiajalooos. Ta õpib edasi magistraadi saamiseks.

Elle Ruth Ellerhein, sündinud a. 1949 Borässis, lõpetas ka. juunis Toronto ülikooli sotsiaalõõga alal. Kavatseb jätkata õpinguid õpetajakutse saamiseks.

Mai Yahtra, sündinud a. 1948 Norrköpingis, lõpetas ka. kevadel Brock ülikooli College of Education'i St. Catharines'is B.A. kraadiga.

Ants Tuulas lõpetas Toronto ülikooli B. Sc. kraadiga. On sündinud Rootsis.

Partei nõuab toodangu suurenemist kolhoosides

(VE) — Moskva — N Liidu juhtkond resolsuis partei peasekretäri Brezhneviga on andnud uued juhised põllumajanduse produktsioonni tõstmiseks ja põllumajanduse ümberorganiseerimiseks. Lääneriikide vaatlejaile tunduvad need plaanid ülimalt optimistlikud ja vastuvad omaaegseid Nikita Hrushtshovi ilusioone põllumajandussaaduste produktsioonl kiireks tõstmiseks. Partei peasekretäär Brezhnev esitas partei plaanid põllumajanduse ülemaailmsel alal 2. juulil toimunud partei keskkomitee istungil.

Partei plaanide kohaselt kavatsetakse järgmise viisaastaku jooksul (1971-1975) investeerida põllumajandusesse 77,6 miljardi rubla, milline summa ületab 70 protsendi ulatuses käesoleva viisaastaku investeeringu.

Teravilja toodangut kavatsetakse tõsta keskmiselt 195 miljoni tonnile aastas, kusjuures suure osa tõõsust peab andma Ukraina — ligemale ühe kolmandiku viirra rohkem 1969. aasta toodangust.

Brezhnev kritiseutas oma kõnes alla, et põllumajandus peab 1975. aastaks andma ka seniseti tunduvalt rohkem liha, piima, võid, mune ja teisi toiduaineid. Peasekretär toonitas sealjunres, et erilist muret N. Liidus valmistab karlloomade kasvatamus.

Ta nurises samuti mahajäänud ehitustegevuse üle sovhoosides ja kolhoosides, tunies näiteks, et ühes kohas ehitati ühtesõõna aastat viljelevatorit ja teises kohas kulus ühe kanala rajamiseks viis aastat.

Kogu Brezhnevi sõnavõõtu läbistas punase niidina joon, et partei kavatseb põllumajanduse senisest suuremaa tähtrolli alla võtta ning nõuab põllumajanduse alal töötajatelt suurimat distsiplliini.

Brant "realistlikum" kui Joseph Strauss

(VE) — LONDON — Lääneriiki-de eksperdid on avasõnud terve rea põhjusi, miks N. Liit on huvitatud läbirääkimiste jatkamisest Lääne-Saksamaaga mõlemate riikide vahel valitseva pinevuse vähendamiseks. Esmajoones on neile praeguse kantseri Willy Brandti iiik vastuvõetav, kuna Moskva hinnangul on Brandt üks väheseid läänemaailma politiikuid, keda venelased usaldavad ja ka neile arvates taotleb sõõralt ida ja lääne vahel kokkuleppeid ja paremaid suhteid.

Moskva on veendunud, et Lääne-Saksamaa poliitilises elus on praegu kaks tugevat kuju, kelledega tuleb arvestada. Üks neist on praegune kantsler sotsialist Brandt ja teine endine Lääne-Saksamaa finantsminister Joseph Strauss, kes kuulub kristlik-demokraatliku parteisse ja on tuntud kommunismivastasena.

Kremli veendumuste kohaselt on neist kahest mehest Brandt siiski "realistlikum", kuna ta arvestab Euroopa piirastsõjanõgeete piiridega, mida kristlik-demokraadid ei taha tunnustada.

Võõh oletada, et venelased arvestavad ka Lääne-Saksamaa mõjuvõimu piiava Saxvamisega Euroopas, kuna Lääne-Saksamaa oma tsentraalse asendi ja majanduslõu jõuksuse tõttu haarab enda kätte tulevikus Euroopa juhtimise. Moskva huvides on seega katsuda Saksamaaga kokkuleppele jõuda Brandti valitsemise perioodil, kuna kristlik-demokraatides võimule pääsemisega ei ole meil enam nii lihtne oma vallutustele tunnustust saada.

Teiseks tähtsaks tegurika Moskva-Bonni läbirääkimiistel on venelaste soov Euroopas oma käsi vaba hoida mõõgila ja oma seljatagust kindlustada, et koondada oma jõud ja tähelepanu Kaug-Itta, kus hiinased tõõstavad mõõka.

Lõpuks el saa mõõda mõõna ka faktist, et Moskva on huvitatud Lääne-Saksamaa kõõgest tehnoloogiast ja majandusliikude sidemete sõõlmimisest Lääne-Saksamaaga. Taotledes oma huvide rahuldamisl, loodavad venelased juhtida Lääne-Saksamaa neutraalsuse rõõstatele, kusjuures lääneriikide poliitilistes ringkondades on tekkinud isegi kahtlus, et Bonni ja Moskva vahel sõõmitakse uus kuugelelatuv koostõõleping,nagu see toimus pärast Esimest maailmasõda Rapallos.

Karvastele anti peksa

Ins. Osvald Randva Austraalias, kes viibib praegu maailmareisil, on Toronto ajaleht Vaba Eesti'le intervjuu, iteldes ms.: "Adelaideis juhtus umbes saama mis New Yorgis, kus ehitusõõilised "kutsusid korrale" pikajuuksellsi demonstrante.

Meil oild nendeks sõjavõelased — sei puhul küll erariides —, kes andsid pikakarvalisele lärmajatele naha peale. Sõduritele määrati karistused, kuid neid tõhistati pärast ära, kui ahvas oli kõõkus pannud sõdurite heaks küimne tuhat dollarit".

Ins. Randva on veel ms. tõhendanud, et Austraalias on kõige rõõhem eestlasi Sõõneys — üle 2000. Järgneb Adelaide, kus seltskondlik tegevus on vnyest kõige suurem.

Ins. Randva elab ja töötab Adelaideis. Ta on tegevuses õõe sealse vabatõõsuõõsuse juures. Eestlaste seltskondlikus elus juhib ta sportõõkku tegevust.

Lisraeli a-rely "propaganda"

KAIRO — Kairo ajalehed märgivad Washingtoni teadete kohta, mis kõõelevad lisraeli olestatavast aatomipommist, et tegemist on lisrael-USA hirmutuse ja propagandaõõlaga.

Ajaleht Al Gõmhouria konstateerib, et USA juures. Eestlaste seltskondlikus elus juhib ta sportõõkku tegevust. Egiptuse-vastast härvisõõa ja ühtegi tõõta lisraeli üldist moraali pärast seda kui egiptuse õõhukätse on nõõvõõ paiju lisraeli Phantemlemokeeta kuulsad. Lehe kõõmnist Tahter Abdel kirjutab: "Mitte üksnes lisrael pole võõmeline endale A-pommi soetama". Ta lisab juurde, et samal ajal kui araabia riigid vabalt võivad üle elada kõõmne aatomipommi, ei kannata lisrael väljа ühtegi taolist hävituseriva. Võõb juurde lisada, et umbes samasugune arvestusega esines ka üks lisraeli ekspert. Viimane väitis, et jäikuõõ lisraelil A-pommist, et lisraeli võõtluvõõmetuks muuta Egiptus vajaks vastavalt kõõmne laengut.

● **Stockholmis kõõtus Tage Tammert Brittõõ Bonthõõlusega.**

● **Saltsjö-Boos kõõluisid Håkan Torén ja Helene Kiio.**

Balti rahvad

Algus lk. 1

vahele, milledest üks on Lääne-Euroopa ja teine Puna-Hina

Kuna Hiina ohi kasvab pidevalt, siis teevad venelased suuri pingutusi rahva juhtimiseks Sibeirise.

Selle tulemusena väheneb venelaste juurdeõõsev Balti riikides. On võõrilik, et Hiina ja N. Liidu vahel tekib sõõtsi kokkupõõrkeid. Kuz suurma võib saada ka N. Liidu armees võõtluevaid eesti noori. Aastate kõõgeles võib oodata vene kommunistiiks rõõhimsi kõõnemist, mis on tingitud liberaalsete ringkondade survest ning majandusliikest ja tehnilisest probleemidest. Kokkuvõttes võiks oletada, et N. Liidu sisemises elus tekib mõõgisunge murrang.

Suunates piiku Balti riikide tulevikule võib oletada, et Venemaalt saabunud Moskva kõõlaste grupp sureb väljа, vene immigratsioon Balti riikidesse ägelustub, koostöö Balti riikide vahel suureneb, ning hariflasest jõõkavad survet suurema võimu saamiseks, mida kommunistlik partei pääab takistada.

Prof. G. Kenine-King mainis, et tema hinnangul elatistase Balti riikides tõuseb aeglasett, mille tagajärjel suurel arvul naisi voib luõõada tõõprotsessist ja pühendada oma sega perekonnaelule.

Prof. Arvids Ziedonis ees on küõlstaadil Ühendriikide uõõpilaste delegatsiooni koosseisus N. Liitu ning Balti riike. nentis, et Balti riikides kasvab kontakt lõõnega ning et seal õõtakse suure huviga inglise ning saksa keeli. Ta leidis, et luõõetajatel on suur mõõju rahvastiku iseteadvuse tõstmisel, ning oli arvamisel, et uõuvastane kampaania hõkkab aeglaselt pehmenema. Rahva huigas on tekõõmud enesekritiilne suhtumine ning noorte huõõavad uõõ-lõõnad huvi tundma psühhõõuõõ ja sotsioloogia vaatu.

Ta mainis, et ta oli külastanud Balti riikides ka mitmeid kirjanikke, kes olevad suhtelisel hästi.

Prof. Vaino Fredberga, kes on samuti külastanud Balti riike, et nõõmutunud eelkõõnelejate optimisinga. Ta avaldas kaitust, et Balti rahvad on hävimise ohus nõõ ja 1970-nõad ja 1980-nõad aastad kujunevad eestlaste, läõtlastele ja leedulastele raskeiõõkriitilisteks. Ta kriipsutas alla, et balti rahvaste saatuse ning nende kulttuurielu juhtumine on võõrastes käões ning N. Liidu juhtkonna esmajõõgulisele tõõsemõõeks on rahvustõõe vahede eliminecrimine kogu N. Liidu ulatuses.

Ettõõgimused Balti riikides on hõõvad, mille tõõemusena rahva iõõve on väike. Perekõõdik elu kantõõb oma osaõõhõõtuse ning paljud noored on suunatud sõõduma kaugemale Venemaale parennid tõõkohti otsima.

Kõõeleja kriipsustas siia ka segaõõlebõõde suurt osaõõhõõst ja mainis, et Läõõ ahõõlus iõõs kolmandik noortest venelastega. Ta toonitas, et Venemaa katsõõb muõõd tõõjõõ õõõõ